

Indledning

Dette nummer af tidsskrift for arbejdsliv er uden tema. Vi modtager i redaktionen i stigende grad artikler uopfordret, og det er vi rigtig glade for. Nogle af disse artikler publiceres i tilknytning til et af vore temanumre som 'artikler udenfor tema', men vi har også tradition for med jævne mellemrum at udgive et temafrataget nummer, så vi kan give plads til den mangfoldighed af artikler, som vi modtager. Hvor temanumre har deres styrke i at give mulighed for at komme rundt om et specifikt emne og belyse det fra flere vinkler, giver de temafratagne numre i højere grad mulighed for at vise bredden og variationen i arbejdslivsforskningen. Artiklerne i dette nummer er fælles om at have et stærkt fokus på højaktuelle problemstillinger i arbejdslivet, men på forskellig vis: De to første griber fat i arbejdsvilkår på to omdiskuterede områder: De danske fængsler, som står højt på den politiske dagsorden med diskussioner om sikkerhed, rehabilitering og sociale relationer mellem betjente og indsatte; og socialpsykiatrien, hvor drab på medarbejdere har sat gang i diskussioner blandt politikere, fagfolk og institutioner om årsager og løsninger. Nummerets to sidste artikler kaster et kritisk blik på stærke politiske dagsordener og reforminitiativer, som skal være med til at styrke kvalitets- og effektivitetsindsatsen, særligt i den offentlige sektor. For det første det man kalder 'evidensbølgen', altså kravet om at al politikudvikling, indsatser, behandlinger og interventioner skal være evidensbaseret, og for det andet 'tværfaglighedsparadigmet', hvor tvær samarbejde

ses som en løsning på problemer med samarbejde, koordinering og videnskabelig i organisationer præget af professionssiloer.

Nummeret indledes med Dorte Raaberg Andersens artikel 'Det kan æde dig op'. Det er en undersøgelse af fængselsbetjentenes arbejdsvilkår set i et emotions-sociologisk perspektiv. Fængselsbetjente arbejder i et notorisk hårdt miljø. De arbejder med indsatte, der er frataget muligheder og ressourcer og udsat for store pres, og fængselsbetjentene er selv underlagt store følelsesmæssige belastninger. Med udgangspunkt i Arlie Russell Hochschilds teori om emotionelt arbejde kortlægger hun betjentenes arbejdsvilkår og deres emotionsarbejde og tilpasningsstrategier i forhold til de indsatte. Det er en vigtig pointe i artiklen, at det ikke kun er forholdet mellem den enkelte fængselsbetjent og de indsatte, der har betydning; men at der også foregår et væsentligt emotionsarbejde mellem fængselsbetjentene indbyrdes.

Derpå følger artiklen 'Mellem sikkerhed og faglighed - arbejdsmiljøarbejde med vold i relationsarbejde', hvor Agnete Meldgaard Hansen, Søren Salling Weber og Klaus T. Nielsen sætter fokus på arbejdsmiljøarbejdet med vold på et døgn- og aflastningstilbud samt på to socialpsykiatriske bosteder. Artiklens analyserer, hvordan henholdsvis en sikkerhedsorienteret og en faglighedsorienteret tilgang kommer til udtryk i arbejdet med voldsforebyggelse. Gennem analysen lægges der vægt på hvordan samspillet mellem disse to tilgange udfoldes, og hvordan de to perspektiver brydes i det daglige arbej-

de med voldsforebyggelse. Artiklen peger på, hvordan samspillet potentielt er med til at skabe udsatte positioner for medarbejdere i forhold til udsættelse for vold. Det skyldes blandt andet, at volden i tiltagende grad risikerer at blive betragtet som et vilkår i arbejdet. Voldsforebyggelsen knyttes i den forbindelse til medarbejdernes robusthed og til deres individuelle kompetencer.

Med artiklen 'Evidensbaseret politikudvikling – Viden som oplysning eller indskrænkning af beskæftigelsespolitikken' sætter Niklas Andreas Andersen og Anders Gøgsig Randrup fokus på, hvordan en evidensbaseret politikudvikling af beskæftigelsespolitikken ikke blot medvirker til et fokus på 'det vi ved, der virker', men også har andre effekter. Evidensbaseret politikudvikling producerer også bestemte sandheder om årsagssammenhænge og virkemidler. På baggrund af en analyse af centrale myndighedsdokumenter samt interviews med nøglepersoner på beskæftigelsesområdet peger de på, hvordan den evidensbaserede viden og metodiske forskrifter understøtter en bestemt forståelse af beskæftigelsesproblemer, og er med til at indskrænke det register af handlemuligheder, der udvikles i beskæftigelsespolitikken. Forfatterne viser, hvordan de evidensbaserede metoder retter lyset mod kortsigtede og gennemsnitlige selvforsørgelseeffek-

ter samt incitamentsfremmende indsatser. Dermed anskues målgruppen – de som er udenfor beskæftigelse – som en relativt homogen gruppe med enkle udfordringer, mens fx svage lediges mere komplekse problemstillinger og mere langsigtede uddannelsesbehov marginaliseres.

I den sidste artikel 'Strategier for tværsamarbejde sætter professionsidentiteter under pres' fokuserer Jesper Frederiksen på, hvordan sygeplejerskers og socialrådgiveres samarbejde og identitet udfordres af tværfaglighedsparadigmet. Artiklen beskriver strategier for 'tværsamarbejde' ud fra en analyse af velfærdsstatslige institutioners strategier og politikker for professioners arbejde. Frederiksen illustrerer, hvordan tværsamarbejde virker implicit og symbolsk og bliver en dominerende dagsorden, som faggrupperne har vanskeligt ved at sætte spørgsmålstegn ved. Professionsidentiteten spændes op mellem en medicinsk rationalitet og en økonomisk rationalitet. Derved presses både sygeplejerskernes og socialrådgivernes på deres faglige værdier i forhold til plejen af de syge og forbedring af den sociale situation hos borgerne. I stedet knyttes deres professionsidentitet potentielt an til at forvalte evidensbaserede effektive forløb.

God læselyst

Annette Kamp, Jakob Krause-Jensen, Peter Hagedorn-Rasmussen, Agnete Meldgaard Hansen samt Ole Sørensen